

YDS'den 90 puan ve üstü almak – İsmail Turasan*

2018'den bu yana artan sınav uzunluğu göz önüne alındığında YDS'den 70 ve 80 almanın da eskiye kıyasla zorlaştığını söylemek yanlış olmaz. Böyle bir dönemde, daha da yüksek bir not yani YDS'den 90 ve üstü almak da çok iddialı bir hedef haine gelmektedir.

Her dönem YDS'ye ve kontenjan durumuna bağlı olarak değişse de neredeyse her EYDS'ye giren bir İngilizce öğretmeni olarak ve sınavdan defalarca 100 veya 98,75, arasıra 97,5, almış bir aday olarak 90 puan ve üstü not almak için ne yapmalı sorusuna kendi tecrübeme dayanarak cevap vereceğim.

“YDS veya E-YDS'de 80'li notlarda takılıp kaldım, bu işin sırrı ne? YDS'den 90 üstü almak için nereden başlamalı, ne yapmak, ne bilmek gerekir?”

Öncelikle bu sorulara iki ayrı aday profilini tanımlayarak cevap vermek isterim. Birincisi İngilizce temeli ve eğitimi sağlam olan, eğitim ve iş yaşamında İngilizce'yi ileri düzeyde aktif kullanan ve gerçek anlamda İngilizce bilen adaylardır. Bu adaylar IELTS, TOEFL ve Pearson PTE gibi uluslararası geçerliliğe sahip olan sınavlarda da başarı gösterecek derecede dört beceride etkin olan adaylardır.

İkinci grup ise orta ve yüksek öğrenim döneminde İngilizce eğitim almamış, temeli zayıf olan ve iş ya da eğitim hayatında İngilizce'yi aktif kullanmayan ama Türkiye'deki YÖKDİL, YKSDİL ve YDS gibi sadece kelime, dilbilgisi, okuma ve çeviri odaklı sınavlara hazırlık ya parakış, kadro veya akademik hedefleri uğruna zorunlu kriterleri yerine getirmek için not alan adaylardır. Bu adaylar ciddi derecede dilbilgisi ve kelime bilgisine sahiptir. Ayrıca okuduğunu anlama ve çeviri yapma konusunda ciddi yol katetmişlerdir. Dört beceriden sadece okumayı etkin bir şekilde kullanarak 70 puan ve üstü alabilen ancak konuşma, dinleme ve yazma bölümleri de olan uluslararası geçerliliğe sahip sınavlarda başarı gösterme ihtimali düşük olan adaylardır.

Bu değerlendirmede birinci grupta yer alan ve 90 puan ve üstü notlar hedefine ulaşamayan adaylar için bilgi, yaklaşım, yöntem, sınavı tanıma ve süre yönetimi gibi kıstaslara göre sık yapılan hataları ve bunları azaltmak veya ortadan kaldırmak için önerilerimi ifade edeceğim.

Birinci gruptaki adayların çoğu ilk defa sınava girdiklerinde ve 90 ve üstü not alamadıklarında durumu hayret ve üzüntü ile karşılamaktadır. İyi bildikleri ve hakim oldukları bir dilde bilginin nota yansımaması can sıkıcı bir durumdur. YDS'den 90 ve üstü almak, bu yüzden, birinci grup için sadece dilde yetkin olmayı değil, sınavı ve ÖSYM soru ve seçenek tarzlarını doğru tanımayı gerektirir. Sınav adaylardan çoğu soru türünde şu yönergeye göre hareket etmelerini istemektedir: “Choose the best option.” (en iyi seçeneği tercih ediniz). Ancak sınavı tanımadan sınav salonuna giden birinci gruptaki adaylar akıllarında ve gönüllerinde şu ilke ile hareket etmektedirler “Look for and choose the ideal” (ideal olanı ara ve tercih et). Fiiliyata olan ile olması beklenen arasındaki fark, birinci gruptaki adayların özellikle kurgusu zayıf, aksak, veya standart dışı kullanımı test eden sorularda hata yapmasına yol açmaktadır. Aslında bu tür soruların 80 soru içerisinde toplam sayısı bir elin parmaklarını geçmemektedir. İngilizce altyapısına güvenen bir adayın yüksek not almasını engelleyen şey, sorulan sıradışı sorular değil, sınavın özellikle ilk 26 soruluk dilbilgi ve kelime bölümü olmak üzere farklı bölümlerinde bu tür sıradışı sorular yüzünden dikkatinin dağılması, kendi bilgisinden şüphe duymaya başlaması, soruyu ve seçenekleri tek tek çevirerek vakit kaybetmesi ve bu yüzden süreyi bu tür sorular yüzünden verimli kullanamamasıdır. Yani 90 üstü alamamak bu gruptakiler için genel dil algısı ve becerileriyle ilgili değil, YDS'ye aşinalık ve sınav sürecini doğru yürütmek ile ilgilidir. Benim öğretmen olarak YDS 80 puan üstü ve 90 puan üstü hem fiziksel hem çevrimiçi (online) gruplarımda sıkça ifade ettiğim gibi “İngilizce mi? Not mu?” ikileminde “not” tercihi yapmamaktır mesele. İlk gün veya ilk hafta bütün YDS gruplarımızda Ankara'da kursiyerlerimiz için yaptığımız sunumlarda da ifade ettiğim gibi “İngilizce isteyenler lütfen dışarı çıksın, genel İngilizce gruplarıma alalım onları, not

İsteyenler doğru yerde” s öylemini kabullenmek ve ya kabullenmemektir mesele. YDS'nin belirli oranda seçici ve yetkinlik ölçen unsurları olduğu doğrudur ancak altyapısı YDS'nin ölçtüklerinden çok daha fazla olan adaylar için sınava göre İngilizcesini indirmek zor ve hatta bazıları için imkansız olmaktadır. Sınavı tanımak bu noktada büyük avantaj yaratmaktadır. Bunu bir örnekle açıklamak istiyorum. En çarpıcı olan örnek bir çeviri sorusundan. Sınavın benim gibi müdavimleri hemen anlamıyacaktır. Talimat ve soru şu:

For these questions, choose the most accurate Turkish translation of the sentences in English, and the most accurate English translation of the sentences in Turkish.

2. Yetenek ve başarı testleri arasındaki geleneksel ayrım, başarı testlerinin sınırlı bir süre içinde edinilen belli bilgilerin ve becerilerin ölçülmesi için tasarlanmış olmasıdır.

- A) The traditional distinction between ability and achievement tests is that the latter is designed to measure specific knowledge or skills that are acquired over a restricted span of time.
- B) With regard to the traditional distinction between the ability and achievement tests, the latter promotes the use of a restricted period of time to measure specific knowledge and skills.
- C) The difference between ability and achievement tests is that the latter one is traditionally designed to measure specific knowledge and skills acquired in a certain period of time.
- D) The traditional difference between ability and achievement tests is the restriction of time in the latter, which is designed to measure specific knowledge and skills.
- E) The designs of ability and achievement tests are traditionally different, as the latter one is designed to measure specific knowledge or skills acquired in a limited period of time.

(e-YDS 2014/4)

Bu soru kökünde yer alan “bilgilerin ve becerilerin ifadesi” A seçeneğinde “knowledge or skills” olarak verilmiştir. Temel ve orta düzey İngilizce bilen bir aday dahi ilk okuyuşta A seçeneğini elemeye iten bu ifadeye rağmen bu soruda doğru cevap A seçeneği olarak açıklanmış idi.

Alt yapısı sağlam bir aday “or” ifadesine bakarak bu seçeneği ele yince artık bu seçeneğin doğru olabilme ihtimali kalmadı şeklinde bir yaklaşım ile diğer seçeneklere yönelmekte hepsinde bambaşka yanlışlar bulmaktadır.

Genelde D seçeneği tercih edilmişti o yıl. D seçeneğinde ana fiil çevirisi ve “which is designed” tamlaması yanlış olsa da A seçeneğindeki “or” çok temel bir bilgi olarak yorumlandığı için daha cazip görünmektedir adaylara. Burada yapılması gereken şartlar dahilinde en iyi seçeneği tercih etmektir.

Derelerde söylediğim gibi “Kabahatler kanununa göre A seçeneğinin daha az kabahati var diğerlerinden” diyerek 😊 maalesef kötünün iyisini seçmek gerek bu tarz sorularda. İşte dilde yetkin bir adayın en çok sorunu yaşadığı an budur. Vicdanen ve bilgi olarak yanlış olduğunu hissettiği bir seçeneği işaretlediği anda sınav konsantrasyonu dağılmakta ve anlamsız bir ortamda, anlamsız sorularla boğuşmak zorunda bırakılma gibi hisler yaşanmaktadır. Sınavda böyle bir durum olabileceğini ve bu tarz sorular karşısında doğru hareket tarzını bireysel çalışma, kurs veya online eğitim yoluyla öğrenmiş ve yeterli uygulama yapmış olan adaylar daha az kayıpla ve ya hiç kayıp yaşamadan ortama uyum sağlayarak hedeflerine ulaşmaktadırlar. Sınavda ideali değil şartlar dahilinde en arayınız siz de kendinizi bu grupta görüyor iseniz.

YDS'de 80 ve üstü puana sahip olan adayların yanlış veya eksik bildiği hususlar ve zaman kaybına yol açan etkenler nelerdir?

1. Dilbilgisi olarak eksik olunan birkaç kalıp veya yapıyı öğrenmediği için not alamadığını düşünmek. Bu yüzden sınav ve soru odaklı çalışma yerine, çok aşırı detaylı dilbilgisi çalışması yapmak. Sınavın belirli bir havuzdan, belirli bir kapsamda, formatta ve tarzda soru sorduğu gerçeğini hep aklında tutmak gerekir. Sınavda yaklaşık 30 yıldır hiç test edilmemişleri düzey çok fazla kalıp ve yapı vardır. Böylesine detaylarla vakit kaybetmek bence doğru değildir.

2. Sadece akademik kelime ve üst düzey makaleleri okuyarak 95 puan ve üstüne çıkılacağına inanmak. Sınav belirli bir kelime havuzu üzerine inşa edilmiştir. Daha önce sorulmamış çok yeni kelimeler ve önceki sınavlarda hiç geçmeyen üst seviye kelimeler nadiren gelmektedir. Yılda iki kez YDS ve on defa E-yds yapıldığı hesaba katılırsa bu istisna soruların sayısının azlığı net görülecektir. Mesela Angora Dil yazar ekibi olarak bizlerin hazırladığı kaynaklarda hiç geçmeyen ve sınavda doğru cevap olan 9600 soruda sadece 5 soru vardır. 2010 KPDS premise: va sayım, tez, 2016 YDS emulate: ta klit etmek 2018 YDS: herald: haber vermek 2019 Aralık pervasive :her yere nüfuz eden, yayılmış. Kaldığı kelimelerin çoğu önceki yıllarda çıkmış sınavların içinde geçmektedir. Yani sıklıkla vurguladığım gibi "analiz yaparak, özümseyerek" YDS çalışan bir aday için istisna kelimeler 100 almayı belki engeller ama 95 ve üstü için asla engel teşkil etmez."

3. Her soru için sınav esnasında tek tek çok detaylı çeviri yaparak soru çözmek. Sanki ideal metin ve ideal cevap varmış gibi hareket etmek. Sınav bizden verilen seçenekler içinde en doğru cevabı bulmamızı istemektedir. Miktar ifadeleri, sayısal veri, ek bilgi gibi bölümlerden kolayca bulunabilecek çok sayıda soru vardır. Altyapısı iyi ama bunlarda bile vakit kaybederek yorgun düşen bir aday dikkatsizlikten ilerleyen bölümlerde daha çok hatalar yapmaktadır. *Bilmek kadar bildiğini görebilmek de önemli olduğu için bir soruda gereksiz yere çok vakit harcamak yanlış tercih olacaktır.*

4. Soru kökündeki ipuçlarından yola çıkmak yerine basit veya zor bütün sorularda verilen konunun anlamsal veya kavramsal boyutlarını düşünmek üst gruba özgü bir diğer hatadır. Konunun alt metnini okuyacak kadar iyi altyapısı olanlar basit düşünmekte zorluk yaşamaktadırlar. Yazanı yazdığı gibi okumak ve sınavda bizden istenen şeylere odaklanmak gerekir. Ayrıca, bilgi ve genel kültür sınavındaymış gibi kendi mevcut bilgilerimizle sınav çözmeye çalışmak da yaygın yapılan bir hatadır. Ayrıca kendi uzmanlık alanından soru geldiğinde İngilizce sınavında olduğunu unutup, soruyu çözmeyi gurur meselesi haline getiren adaylar bile vardır. Her sorunun değeri 1,25'tir. Daha değerli veya daha az değerli soru yoktur. ***Her soruda temel ilkeler "Bildiğini iyi bil bilmediğiniz daha iyi bil."** ve **"biliyorsan yap geç, bilmiyorsan at geç! Bekleme yapma!!" olmalıdır.*** 😊

5. Süre yönetimi konusunda, üç saatte sınavı yetiştirebildiği sürece süre sorunu olmadığını düşünmek de bir diğer hatadır üst seviye grup için. Bunun yerine süre yönetimini iyi yapmak ve soru başına düşen azami süre sınırına uymak daha verimlis olacaktır. Normal bir aday için her soruya iki dakika zaman ayırmak mantıklı olacaktır. Üst seviye bir aday ise cümle şeklindeki soruları (ilk 36 soru) en fazla bir dakika, paragraflarda ise dört soruya azami sekiz dakika içinde bitirmelidir. Diyalog, yalın anlam ve paragraf tamamlama ve akışı bozan cümlede yine soru başına azami iki dakika süre olabilir. Basit veya zor her soruya aynı şekilde yaklaşım enerji ve zaman kaybetmek 90 üstü not almanın önünde engeldir.

6. Kelime çalışması yaparken, “ya çıkarsa” diyerek hiç çıkmayacak deyimse fiiller (phrasal verb), akademik, askeri, basın yayın grubuna ait terimlerle zaman kaybetmek. Sınavda bazen aşırı akademik veya istisnai diyebileceğimiz kelimelerin sorulduğu doğrudur. Ancak sınavın çıkmış soru havuzuna köşe bucak hakim olmak ve bol soru çözmek -analiz etmek şartıyla tabii- daha verimli sonuçlar verecektir. Çok dar kapsamlı bir konudaki makalede geçen bir terimi çok iyi ezberlemek ve onu sınavda görmek ihtimali oldukça düşüktür. Bunun yerine metin analizi ile her soru ve paragraf detaylı okunmalıdır.

7. Sınavın ideal ölçme ve değerlendirme kriterlerine göre hazırlandığını düşünmek. Sınavda uluslararası sınavlarda olduğu gibi kolaydan zora veya basitten karmaşığa doğru giden ve eğitimin temel prensiplerine uyan bir sistem olması gerekir ama böyle bir sistem maalesef bulunmamaktadır. Mesela IELTS sınavında dört becerinin her biri kolaydan zora doğru giden bir sıralamaya sahiptir. Aday ilk bölümde basit, sonra zor ve daha zor seviyede test edileceğini ve her bir bölümde kendisini bekleyen soru türlerini bilerek sınava girer. Bizde ise YDS, EYDS, YÖKDİL YKSDİL tüm sınavlar orta, üst orta ve ileri düzeydedir. Ancak dokuz ayrı başlıkta toplayabileceğimiz soru türlerinin kendi içinde veya toplu olarak genel zorluğu için standartlar yönü maalesef halâ bulunmamaktadır. Bu yüzden kimi dönem çok daha rahat sınavlar olurken kimi dönem çok daha zor sınavlar gelmektedir. EYDS ise özellikle 2020 ve sonrasında tamamen çok farklı ayarda gelebilmektedir. (2014 ilkbaharda 8250 den fazla 90 ve üstü alan aday vardı. Kimi dönem sadece iki bin genelde üç- dört bin kişi bu seviyelere ulaşabilmektedir.)

Zorluk derecesinin her bir soru türünde eşit dağıldığını varsaymak da hatadır. Yani 6 kelime sorusunun normal, zor ve en zor olmak üzere kurgulandığını düşünmek bize doğru bir çalışma yöntemi için yardımcı olmaz. Kelime soruları tam bir hayal kırıklığına ya da çok büyük seviye yol açabilir.

Nasip... 😊😊😊

8. Cevaplarda şartlar dâhilinde verilen seçenekler arasında olabilecek en iyi seçeneği değil olması gerekeni ve ideali düşünerek ikilemde kalmak. Mesela, “Ving ..yapan ..eden” ve “ Having v3 ise ..ya pmiş olan” demektir. Arasında “ideal ve daha iyi kullanım” açısından fark vardır ancak sınavımız bu farkı test etmediği gibi zaman farkı olmasına rağmen Ving seçeneğini doğru cevap olarak kabul edebilmektedir.

9. Sınava dair önyargılar oluşturmak ve ön kabuller benimsemek. Bu da çok sık sınava giren ve aynı notta kendini tekrarlayan adaylarda gördüğüm bir diğer durumdur. Dil bilgisi ve çeviri kolay, ya kın anlam zor gibi algılarla hareket etmek çok yaygındır. Yine her sorunun “sadece 😊 ve en çok 😊 ve en az 1,25 😊” değeri olduğunu unutmamak gerek. YDS veya EYDS’de öğretmen gözü ile bakıldığında zor soru sayısı 12-14 arasındadır. 9 ayrı soru türünde zorluk derecesi sınavdan sınav değişlik göstermektedir. O yüzden hobi veya fobi oluşturmak YDS için sadece ekstra kaygıya yol açacaktır. İddialı olunan bir bölümde en ufak bir tereddüt yaşandığında bu çok daha büyük karamsarlık ve bıkkınlık hissi vereceği için sınav konsantrasyonunu bozulacaktır. Bize düşen sadece ve sadece her soru türünde ne yapmamız gerektiğine ve bunu ne kadar sürede yapmamız gerektiğine odaklanmaktır.

10. Sınav odaklı soru çözümü ve analizi yapmamak. Okuma, çeviri ve anlamaya bol soru çözümü muhakkak çok önemlidir. Ancak, çıkmış soru analizi ve soru kurgularına aşinalık kazanmak için yapılacak olan çalışmalar da en az bunlar kadar önemlidir. Belirli kurguların çok sık sınavlarda çıktığını bilmek, süre bakımından muhakkak avantaj sağlayacaktır. Analiz, analiz, analiz.... Çıkmış soruların çıkmamış bölümlerini alıcı gözü ile analiz etmek gerekir.!!!

11. Vicdanen ve hakkaniyet duygusu ile sınava yaklaşmak ve sadece bildiklerini işaretlemek. Yanlışın doğruyu götürmediği yani bilmenin kıymetinin daha az olduğu bu sınav formatında boş bırakmak not kaybına yol açabilmektedir. Her sorunun hatta sırf boş bırakmamak için atarak işaretlenen doğru cevapların bile 1,25 değeri olduğunu unutmamak gerek. En makul seçenek muhakkak işaretlenmelidir.

12. Sınavla alakası olmayan, ileri düzey İngilizce 'de yetkinlik odaklı veya ortaya karışık şekilde hazırlanmış kaynaklarla, yöntemlerle veya sınavı yakından takip etmeyen eğitmenlerle sınava hazırlık yapmak. Sınavları düzenli olarak takip eden bir ekip ve sınav içeriğindeki değişikliklere uygun yeni ve güncel kaynak ve söylemlerle sınava hazırlanmak yerine 1990'lar ve 2000'lerin başlarında çok sık kullanılan "şundan sonra şu gelir, şu gelmez" tarzı basmakalıp ya kışkırmaları dinlemek de başarıya ulaşmayı epey geciktirebilir. Her kim ve her ne kaynak söz konusu olursa olsun sunulan yaklaşım ve yöntemlerin güncel sınavlara göre mantık süzgecinden geçirilmesi gerekir.

Peki, son tahlilde ne yapmalı?

YDS'den 90 üstü almak için adayların çok iyi İngilizce okuma ve anlama becerisine sahip olması elbette gerekiyor. Net bilgi her zaman elimizi güçlü kılar.

Kelime ve okumayı geliştirmek veya canlı tutmak isteyenler için Yuval Noah Harari'nin üç kitabını şiddetle tavsiye ediyorum: **Sapiens, Homo Deus, 21 Lessons for the 21st Century** kitaplarının dilini çok beğeniyorum ve tüm İngilizce sınavlarında konu edinilen ekonomi, sağlık, tarih toplum, edebiyat gibi geniş yelpazeden kelimeleri çok akıcı bir şekilde anlatıyor. Ayrıca bu kitapları Türkçe çevirisi de mevcut. Eğer ciddi ve uzun soluklu bir çalışma ile bu üç kitap mümkünse sadece İngilizcesi ile okunur ve gerekli yerde sözlük desteği alınırsa çok verimli bir çalışma olur. Şu anda 70 puan ve altında olan adaylar ise önce bir bölümün tamamını baştan sonra sözlüksüz okumalı ve genel konuya odaklanmalı sonra da Türkçe çevirisi ile satır satır analiz ederek okumalıdır.

Çok okuyan biriyse ve alıcı bir gözle okuyorsanız pek çok gramer kuralını ve yapısını doğal olarak hem tekrar etmiş olacaksınız hem de yeni yapıları anlamlı bir şekilde edinmiş olacaksınız.

İngilizceyi sadece dersten derse değil, her gün mümkün olan her yerde aktif olarak kullanmak gerekiyor genel anlamda yetkinlik için.

Ancak bunun sınavda nota yansımaları için haftada 3 gün İngilizce yazı, kitap hikaye, makale vb okuma; dizi, film ve belgesel izleme; müzik, podcast ve Ted talks dinleme veya oyun günü ise en az 2 gün sınav odaklı YDS çözüm ve analiz olmalıdır.

Yaptığım değerlendirmelerin ekip olarak hazırladığımız diğer kaynaklar gibi sizin hedeflerinize ulaşmanızda yol gösterici ve faydalı olmasını temenni eder, sınavlarda başarılar dilerim.

İsmail Turasan*

Angora Dil Kurucu Müdürü

 Eydshocam